

वाक्यावगतस्य साहित्यस्य साहित्यबाधः स्यात् . न हि वचनेनाविशेषतः सा-
 हित्यमवगम्यमानं काल्पनिकेन प्रधानासत्तिमात्रेणाराडुपकारकविषयमात्रं कल्प-
 यितुं शक्यते . तस्मात्पदार्थानुसमयः । कुतः . आनुपूर्व्ययोगात् पदार्थानां तन्म-
 न्त्राणां च . एवं क्रियमाणे पदार्था आनुपूर्व्येण अनुक्रमेण युज्यन्ते तन्मन्त्राश्च .
 अन्यथोत्तरपदार्थकरणानन्तरं पूर्वेषु क्रियमाणेषु आनुपूर्व्ययोगो न स्यात् . पौर्ण-
 मास्यां पौर्णमास्या यजेतेत्यनेन वाक्येन पौर्णमासीशब्दबोधानां तत्सम्बद्धानां
 त्रयाणां यागानां साङ्गानामेककालप्रयोगोऽवगम्यते . अतो यस्मिन्नेव क्षणे एक-
 स्याधिश्चयणं कर्तव्यमापतति तस्मिन्नेवापरस्याधिश्चयणं कर्तव्यं सदशक्यतया केवलं
 न क्रियते . द्वितीये तु क्षणे न कश्चिद्वेतुर्येन पुरोडाशान्तरं नाधिश्चयेत . अतः
 प्रथमं पदार्थं सर्वेषां कृत्वा ततो द्वितीयादिः पदार्थः सर्वेषां कर्तव्यः . एवं बहुषु
 प्रधानेषु सर्वत्र पदार्थानुसमय एव न्यायो न काण्डानुसमय इति स्थितम् . यत्र
 तु प्रधानविरोधो भवति पदार्थानुसमये क्रियमाणे तत्र काण्डानुसमय एवेति .
 वाचनिकेन साहित्येन पदार्थानुसमयः प्राप्तोऽपि प्रधानविरोधात्तत्तव्यः . पुरो-
 डाशाङ्गं ह्यधिश्चयणादयः . तदङ्गं च क्रमः पदार्थानुसमयवृत्तः . तदाश्चयणे च सुत-
 तक्रपालसंयोगात्पुरोडाशशोषप्रसङ्गः . न चाङ्गानुरोधेन प्रधानबाधो युक्तः . ते-
 नातिबहुषु हविःष्वेकैकस्य पुरोडाशस्याधिश्चयणं प्रथममद्विरभिर्मर्शनं चेत्यन्तं
 काण्डानुसमयः कार्यः . यत्र तु नास्ति प्रधानबाधः द्वित्रिचतुरादिहविःषु तत्र
 भवतु पदार्थानुसमयः . दाहसम्भवशङ्कायां तु उदासनमपि व्युत्क्रमेण कार्यम् .
 यदुक्तम् पूर्वस्य पदार्थे कृते तस्मिन्नेव द्वितीयस्य क्रियमाणे पूर्वस्य व्यवधानमिति
 तत्सह्यविधिवत्तात्परिह्रियते . एवं च सति वाजपेये आग्नेयैन्द्राग्रसारस्वती-
 वशापृश्निस्तदशप्राज्ञापत्येषु द्वाविंशतिसंख्येषु पशुष्वेकविंशत्या पदार्थैः समानास-
 मानज्ञातीयैर्व्यवधानमिष्यते . न न्यूनाधिकैः . अन्ये त्वसमानज्ञातीयैरेव ॥
 अनेनैव मुख्यक्रमप्रावृत्तिक्रमावुक्तौ भवतः . तथा हि यत्र बहूनि प्रधानानि
 भवन्ति तत्र यो मुख्यानां प्रधानानां क्रमस्तेनैव क्रमेण तदङ्गानां क्रमो भवति .
 यथा पौर्णमासेषां प्रथममाग्नेययागः ततोऽग्नीषोमीययागः अत आग्नेयस्य प्रथमं
 ग्रहणम् ततोऽग्नीषोमीयस्य एवं प्रोक्षणादाविपि . अयं मुख्यक्रमः . अनेन